LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING
till Landstinget med förslag till
landskapslag angående ändring av land-
skapslagen om kommunal hemvårdshjälp.

I framställningen föreslås vissa ändringar som är omedelbart påkallade av ändrade förhållanden sedan landskapslagen om kommunal hemvårdshjälp (14/67) trädde i kraft. Bl.a. har landskapshälso-syster-barnmorsketjänsten omorganiserats och i Mariehamn har en tjänst som ledande hemsyster inrättats, som det vid lagens till-komst inte ansågs erforderligt att lagstadga om. Förutom de före-slagna ändringarna finns det vissa paragrafer som i och för sig kunde omarbetas, men eftersom ett förslag till en helt ny "hemservice-lag" är under arbete i social- och hälsovårdsministeriet anser landskapsstyrelsen att de här föreslagna ändringarna är tillräckliga i avvakten på det nya lagförslaget.

I motsvarande rikslagstiftning, lagen och förordningen om kommunal hemvårdshjälp (FFS 270/66 och FFS 675/66), används termerna "hemvårdarinna och ledande hemvårdarinna "respektive hemhjälpare" i samma betydelse som i landskapslagen avses med "hemsyster och ledande hemsyster" respektive "hemsamarit".

Detaljmotivering

2 §. Landskapshälsosyster-barnmorsketjänsten har dragits in och de uppgifter som tidigare sköttes av landskapshälsosystern-barnmors-kan har överförts på landskapsstyrelsens social- och hälsovårds-avdelning. I anledning härav föreslås att termen "landskapshälso-systern-barnmorskan" skall utgå ur lagtexten.

5 §. Vid landskapslagens tillkomst ansågs det inte påkallat för kommunerna att enligt mönster från riket inrätta en tjänst som ledande hemsyster, vars innehavare skulle utföra främst administra-tiva uppgifter. Orsaken var att det med tanke på kommunernas ringa storlek inte någonstans behövdes en överordnad hemsyster (Ls framst.nr 42/1966-67). Hemsystrarnas arbetsuppgifter har emeller-tid delvis förändrats och deras omfattning har ökat och därmed även behovet av en samordnare. I Mariehamn finns redan nu en ledande hemsyster som övervakar och administrerar hemsystrarnas och hemsamariternas arbete. För närvarande finns sammanlagt 13 hemsyster- och hemsamarittjänster i Mariehamn.

Även landskommunerna skulle vara betjänta av en ledande hemsyster. För att kunna påräkna landskapsunderstöd för en ledande hemsystertjänst, behöver den omfatta ledningen över minst tio hemsystrar och hemsamariter. I anledning härav borde flera kommuner ha en gemensam ledande hemsyster, exempelvis en för norra Åland och en för södra Åland. Berörda kommuner kunde t.ex. med stöd av 76 och 77 §§ kommunallagen för landskapet Åland (/),ingå avtal om att socialnämnden i en av de berörda kommunerna står som arbetsgivare för den ledande hemsystern. Landskapsstyrelsen avser inte att i detalj reglera frågan utan önskar ge kommunerna en möjlighet att vid behov överenskomma om inrättande av en tjänst som ledande hemsyster.

Med hänsyn till att kommunerna inte kan erbjuda hemvård i den utsträckning som efterfrågan förutsätter, anser landskapsstyrelsen det särskilt viktigt att det finns en ledande hemsyster som kan ta emot beställningar av hemvårdshjälp, göra hembesök för att fastställa vårdbehovet och efter en viss prioritetsprövning fördela arbetet bland hemvårdspersonalen.

I anlending av att möjligheten att anställa en ledande hemsyster föreslås införd har 8, 9 och 14 §§ ändrats i redaktionellt hänseende.

6 §.Enligt 2 mom. i gällande lag kan socialnämnd, med landskapsstyrelsens tillstånd, ge tillfälligt förordnande som hemsyster åt person, som inte är formellt kompetent för tjänsten. Dispensregeln skall tillämpas när ingen formellt kompetent sökande kan fås och vårdsituationen kräver personalförstärkning. Eftersom ett sådant tillfälligt förordnande är av undantagskaraktär och främst gäller vikarier för moderskapsledighet och semestrar, föreslås att socialnämnden utan landskapsstyrelsens tillstånd skulle kunna förordna lämplig person som hemsyster, trots att hon saknar formell kompetens. Ett dylikt förordnande skulle dock få räcka högst ett år. Motsvarande ändring har även gjorts i riksförordningen om kommunal hemvårdshjälp (FFS 396/79).

Landskapsstyrelsen anser det motiverat att en möjlighet att medge dispens från kompetenskraven för hemsyster och ledande hemsystertjänst skrivs in i lagen på samma sätt som gjorts för landskapets tjänstemän i landskapslagen om landskapet Ålands centrala ämbetsverk (25/73). (Jfr. sistnämnda lags 39 §). Landskapsstyrelsen vill särskilt betona, att rätten att bevilja dispens skulle tillämpas restriktivt och endast i de fall när sökanden har utbildning och praktik som motsvarar de kunskaper och färdigheter som en formellt kompetent sökande besitter.

Med hänvisning till det anförda föreläggs Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om kommunal hemvårdshjälp.

I enlighet med landstingets beslut

ändras 2 § 1 mom., 6 §, 8 §, 9 § 1 mom. och 14 § 1 mom. landskapslagen den 20 april 1967 om kommunal hemvårdshjälp (14/67), av dessa lagrum 14 § 1 mom. sådant det lyder i landskapslagen den 2 mars 1976 angående ändring av landskapslagen om kommunal hemvårdshjälp (11/76), samt

fogas till 5 § ett nytt 2 mom. som följer:

2 §.

Ledningen av och tillsynen över den kommunala hemvårdsverksamheten handhas av landskapsstyrelsen.

- - - - - - - - - - - -

5 §.

- - - - - - - - - - - -

Därutöver kan i kommun eller för flera kommuner gemensamt inrättas en tjänst som ledande hemsyster. Ledande hemsyster skall bistå socialnämnd i ledningen och övervakningen av hemvårdsverksamheten.

6 §.

Angående kompetenskrav för hemsyster och ledande hemsyster och om deras utbildning gäller vad om motsvarande tjänsteinnehavare i riket är stadgat.

Kan tjänst som hemsyster eller ledande hemsyster inte besättas med formellt kompetent sökande, har socialnämnd rätt att anställa person för viss tid, dock högst tolv månader, med lämplig utbildning och om möjligt med praktisk erfarenhet av hemvårdsuppgifter.

Landskapsstyrelsen kan på särskilda skäl bevilja undantag från i 1 mom. stadgade kompetenskrav.

8 §.

Hemsyster och ledande hemsyster skall minst en gång vart tionde år genomgå en kompletteringskurs.

9 §.

Hemsyster eller ledande hemsyster, som enligt denna lag är anställd i kommunens tjänst, uppbär av kommunen grundlön och ålderstillägg samt eventuella dyrorts- och fjärrortstillägg till samma belopp, som i riket är fastställda för motsvarande tjänster.

- - - - - - - - - - - -

14 §.

För upprätthållande av tjänst som hemsyster och ledande hemsyster erläggs till kommun landskapsandel för de driftskostnader som avses i 5 § 4 och 5 punkterna landskapslagen om landskapsstöd till kommuner för varje kalenderår i enlighet med de i lagen om bärkraftsklassificering av kommuner (FFS 665/67) avsedda bärkraftsklasserna enligt följande:

Bärkraftsklass	Landskapsandel i procent
1	80
2	74,5
3	69
4	63,5
5	58
6	52
7	46,5
8	41
9	35,5
10	30

- - - - - - - - - - - - -

Mariehamn den 28 december 1979.

L a n t r å d

Folke Woivalin

Tillfällig lagberedningssekreterare

Göran Lindholm